

Integracja europejska. Polska w strukturach NATO i UE

Materiał składa się z sekcji: „Wprowadzenie”, „Początki integracji europejskiej”, „Europejska Wspólnota Obronna, Europejska Wspólnota Węgla i Stali, EWG i Euratom”, „Integracja z problemami”, „Kolejne kroki integracji”, „Euro”, „Polska droga do NATO”, „Droga do Unii Europejskiej”, „Zamiast podsumowania”.

Wprowadzeniem jest tekst o idei integracji.

Materiał zawiera: Informację o KBWE; tekst o dalszej drodze ku jedności; fragmenty Traktatu z Maastricht 10 grudnia 1991 r.; tekst o Schengen; tekst o Logo polskiej prezydencji w UE.

Materiał zawiera 4 ilustracje: Fotografie historii powstania Unii Europejskiej; zdjęcie z granicy państwowej polsko - niemieckiej ze znakiem granicznym nr. 872; zdjęcie 6 Dywizji powietrznodesantowej; zdjęcie szczytu NATO w Waszyngtonie (1999); zdjęcie o świętowaniu przyjęcia Polski do Paktu Północnoatlantyckiego; Polski w Unii Europejskiej, 7 ćwiczeń, w tym 6 interaktywnych oraz 12 poleceń dla ucznia.

Ćwiczenia znajdujące się na stronie są na zasadzie wyboru poprawnej odpowiedzi, odnoszą się do zdjęć lub fragmentów tekstów. Znajdują się również ćwiczenia podsumowujące oraz jako przypomnienie wcześniejszych wiadomości.

Film 5: 1 Historia powstania Unii Europejskiej; 2 Zawiązanie Paktu Północnoatlantyckiego; 3 Uroczystość przystąpienia Polski do NATO; 4 Droga Polski do UE –deklaracja Tadeusza Mazowieckiego; 5 Uroczystość przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Bibliografia:

- Źródło: *Idea integracji, [w:], Historia Europy, red. Antoni Mączak, Wrocław-Warszawa-Kraków 1997.*
- Źródło: *Traktat z Maastricht, 10 grudnia 1991 roku – fragmenty.*, dostępny w internecie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=LEGISSUM:xy0026>.

Integracja europejska. Polska w strukturach NATO i UE

Oś czasu – integracja europejska. Polska w strukturach NATO i UE

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Wprowadzenie

Koncepcja zjednoczenia Europy pojawiła się już w średniowieczu. Ideę tę próbował urzeczywistnić Karol Wielki. Myśl o powstaniu jednej wspólnej Europy wyrażał też Otton III – jak pamiętamy, istotną rolę w tym dziele miał odegrać Bolesław Chrobry. Pomysły na zjednoczenie pojawiały się także w propozycjach pisarzy i publicystów w różnych okresach historycznych. Przypominano o wspólnych korzeniach kontynentu, co było punktem wyjścia rozważań o integracji.

“ Idea integracji

W latach wojny, a także po jej zakończeniu, gorącym zwolennikiem ponadpaństwowych struktur europejskich był Churchill [czyt.: czerczil]. Panowało powszechne przekonanie, że pokój w Europie wymaga jedności narodów i państw, których rywalizacja doprowadziła do dwóch wojen światowych. Jak później pisał Jean Monnet [czyt.: żan mone], 'narody Europy otoczone przez potężne imperia, Stany Zjednoczone i Rosję, wyczerpane, ofiary toczonych między sobą walk [...] zrozumiały, że podziały narodowe od dawna są przebrzmiałe. Uświadomiły sobie, że aby rozwiązać swe problemy i iść naprzód, muszą się zjednoczyć, odrzucając emocje wybujałego nacjonalizmu, który prowadzi je do zguby'.

[...] Do entuzjastów Europy zjednoczonej należeli: w Niemczech – Adenauer [czyt.: adenaler], we Włoszech – de Gasperi, we Francji – Robert Schuman [czyt.: szuman], w Belgii – Paul-Henri Spaak [czyt.: pol henri spaak]. Za integracją opowiadały się niemal wszystkie partie polityczne, poza komunistami. Gorących zwolenników miała ona zwłaszcza wśród chrześcijańskich demokratów.

[...] 'Jednoczenie Europy', 'współpraca europejska' w rzeczywistości dotyczyły tylko Europy Zachodniej. [...] Europa jednoczyła się w obronie wartości zagrożonych przez komunizm i stalinowski totalitaryzm. Jak pisał w swoich wspomnieniach Spaak, nie zachodni mężowie stanu, lecz Stalin zasłużył na tytuł 'ojca jedności europejskiej' [...]

W procesie stopniowego kształtowania się 'dwóch Europ' wielkie znaczenie miał plan Marshalla [czyt.: marszala] [...]. Projekt amerykański przewidywał, że kraje europejskie jeśli nie wszystkie, to większość z nich, wystąpią ze wspólnym programem wykorzystania środków, które Waszyngton chce przeznaczyć na poprawę ciężkiej sytuacji ekonomicznej w Europie i pomóc w odbudowie gospodarczej. [...] Dla realizacji pomocy amerykańskiej w kwietniu 1948 roku utworzono Organizację Ekonomicznej Współpracy Europejskiej (The Organization for European Economic Cooperation – OEEC), do której weszły: Austria, Belgia, Dania, Francja, Grecja, Holandia, Islandia, Irlandia, Luksemburg, Norwegia, Portugalia, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, Wielka Brytania, Włochy. Gdy w 1951 r. skończył się plan Marshalla, OEEC kontynuowała działalność, stając się skutecznym instrumentem budowania ponadpaństwowych więzi gospodarczych i odgrywając pewną rolę w konsolidacji bloku zachodniego w warunkach zimnej wojny. Najistotniejsze znaczenie miało obniżenie barier celnych i zmniejszenie ograniczeń importu/eksportu. [...]

Źródło: Idea integracji, [w:], Historia Europy, red. Antoni Mączak, Wrocław-Warszawa-Kraków 1997.

Ćwiczenie 1

Po przeczytaniu tekstu źródłowego wskaż wszystkie właściwe odpowiedzi.

- Początkowo integracja dotyczyła tylko części Europy.
- Zwolennikami integracji były wszystkie ugrupowania polityczne w państwach europejskich.
- Współpraca apolityczna stała się pierwszym obszarem podlegającym integracji.
- Idea integracji miała swoich „ojców”.
- Za powstaniem wspólnej Europy opowiadały się przede wszystkim ugrupowania chadeckie.
- Przeciwnikiem integracji był były premier brytyjski W. Churchill.
- Do idei integracji nie przyczyniła się polityka ZSRS.
- Organizacja Ekonomicznej Współpracy Europejskiej traktowana jest jako pierwszy etap integracji europejskiej.
- Tragizm I i II wojny światowej uświadomił, że integracja może zapobiec konfliktom w przyszłości i może okazać się skutecznym narzędziem utrzymania pokoju.
- Dla powstania „wspólnej” Europy istotne znaczenie miał plan Marshalla.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Początki integracji europejskiej

Głównym celem państw europejskich w okresie powojennym stała się odbudowa ich gospodarek oraz infrastruktury. Od realizacji tego zadania rozpoczął się też proces integracji europejskiej. Trampoliną do realizacji tych założeń stał się [Plan Marshalla](#). **Jean Monnet**, francuski ekonomista, zasugerował, że proces integracji powinien być stopniowy i odbywać się etapami – scalanie powinno obejmować kolejne obszary życia. Pomysł

Monneta zainspirował ministra spraw zagranicznych Francji Roberta Schumana do złożenia propozycji powołania organizacji, która zajmowałaby się rozwojem przemysłu ciężkiego. **Plan Schumana** został przedstawiony 9 maja 1950 roku. Dotyczył propozycji wspólnej koordynacji produkcji stali i wydobywania węgla oraz utworzenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWiS). Zamierzano w ten sposób nadzorować przemysł zbrojeniowy w Europie, stąd jednym z państw, które otrzymały tę propozycję, były także Niemcy. Schuman zaproponował także powstanie **Europejskiej Wspólnoty Obronnej**, w ramach której miała także działać armia niemiecka i tym samym podlegać kontroli. Rozbrojenie Niemiec, według USA i krajów Europy Zachodniej, nie wchodziło w rachubę, ponieważ chciano utrzymać 'równowagę europejską'. Nie bez znaczenia był też fakt, że Niemcy były krajem graniczącym z sowiecką strefą wpływów.

W tym czasie pomysł na koordynację polityki gospodarczej, współpracę w dziedzinie handlu, wojskowości, ale też kultury podjęły kraje **Beneluksu**, Francja i Wielka Brytania, podpisując 17 marca 1948 roku porozumienie. Natomiast w maju 1948 roku **w Hadze** na Kongresie Europy postanowiono, że konieczna jest współpraca między państwami Europy Zachodniej mająca przede wszystkim na celu umacnianie demokracji, przestrzeganie praw człowieka i regulację kwestii społecznych. Dlatego też na konferencji ambasadorów w Londynie **opracowano statut Rady Europy**, a 5 maja 1949 roku organizacja zaczęła funkcjonować. **Państwami założycielami były: Belgia, Dania, Francja, Holandia/Niderlandy, Irlandia, Luksemburg, Norwegia, Szwecja, Wielka Brytania i Włochy.** Siedzibą Rady został **Strasburg**. Organami organizacji są: Sekretarz generalny, Komitet Ministrów (w jego ramach systematycznie spotykają się ministrowie spraw zagranicznych) i Zgromadzenie Parlamentarne, do którego wybierani są parlamentarzyści państw członkowskich.

Polecenie 1

Dowiedz się, które państwo zostało zawieszona w prawach kandydata do Rady Europy. Napisz, z jakich powodów Rada podjęła taką decyzję.

Polecenie 2

Wymień nazwy przynajmniej pięciu państw, które należą do Rady Europy.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 3

Podaj nazwy trzech państw obserwatorów w zgromadzeniu parlamentarnym Rady Europy. Które państwo afrykańskie ma taki status?

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Rada Europy przyjmuje dokumenty mające charakter traktatów międzynarodowych, zwane konwencjami, do których mogą przystępować państwa członkowskie Rady, a w niektórych przypadkach także europejskie kraje nieczłonkowskie lub nawet pozaeuropejskie kraje nieczłonkowskie. Wśród ważnych konwencji opracowanych w Radzie Europy są m.in.: **Europejska Konwencja Praw Człowieka, Europejska Konwencja Kulturalna, konwencja o zapobieganiu terroryzmowi, konwencja w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.**

Na mocy przyjętej przez Radę Europejskiej Konwencji Praw Człowieka powstał **Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu**, który orzeka na jej podstawie. Każdy kraj przystępujący do Rady Europy ma obowiązek podpisania konwencji.

Europejska Wspólnota Obronna, Europejska Wspólnota Węgla i Stali, EWG i Euratom

Traktat o powołaniu Europejskiej Wspólnoty Obronnej został podpisany w 1952 roku w Paryżu, jednak Francja go nie ratyfikowała. Rok wcześniej udało się natomiast rozpocząć proces integracji gospodarczej, proponowany przez francuskich polityków. 18 kwietnia

także w Paryżu Francja, Niemcy, Włochy, Holandia/Niderlandy, Belgia, Luksemburg powołały Europejską Wspólnotę Węgla i Stali (EWWiS), podpisując tzw. **traktat paryski**, który zaczął obowiązywać 23 lipca 1952 roku. Państwa sygnatariusze zgadzały się na wspólny rynek surowców i produktów przemysłu węglowego i stalowego. Celem był rozwój gospodarczy państw, jak również wzrost zatrudnienia. Traktat zawarto na 50 lat. Na czele głównego organu EWWiS – Wysokiej Władzy stanął Jean Monnet.

Kolejne lata przyniosły rozwój współpracy, a także zmiany w strukturze, czyli powstanie nowych instytucji. Na spotkaniu przedstawicieli EWWiS w Mesynie zdecydowano o powołaniu **Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej**. EWG powstała 25 marca 1957 roku na mocy traktatów rzymskich. Państwami sygnatariuszami były te kraje, które powołały EWWiS. Drugą organizacją utworzoną w Rzymie była **Europejska Wspólnota Energii Atomowej Euratom**.

Polecenie 4

Wyjaśnij, dlaczego przywiązywano wagę do kontrolowania energii atomowej w państwach członkowskich.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

W 1973 roku do EWG przystąpiły Wielka Brytania, Dania i Irlandia, a w 1981 roku Grecja. W roku 1986 dołączyły Hiszpania i Portugalia. Zamierzano stworzyć wspólny rynek towarów i usług. Powołano więc instytucję, która miała nadzorować ściślejszą współpracę w tych dziedzinach. W ten sposób powstała **Komisja Wspólnot Europejskich**, a wkrótce również **Europejski Bank Inwestycji**. Głównym zadaniem tej drugiej instytucji była dbałość o równomierny rozwój państw członkowskich i wspieranie kredytami i subwencjami tych krajów i regionów, dla których to wsparcie jest niezbędne.

Kolejną formą organizacyjną, która powstała 4 stycznia 1960 roku niejako obok już wspomnianych struktur, ale także miała służyć integracji europejskiej, była EFTA – **Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu**. W jej skład weszły: Austria, Wielka Brytania, Dania, Norwegia, Portugalia, Szwajcaria, Szwecja. Od 1 stycznia 1967 roku stworzono między nimi bezcłową strefę handlu obejmującą artykuły przemysłowe. W 1970 roku członkiem EFTA stała się Islandia, w 1985 Finlandia. Natomiast w 1973 roku wystąpiły z niej Wielka Brytania i Dania, a w 1986 Portugalia. W 1991 roku członkiem EFTA został Liechtenstein.

Obejrzyj historię powstania Unii Europejskiej w pigułce. Materiał powstał w 2002 roku.

Film dostępny pod adresem </preview/resource/R49U8pofQ3qYX>

TVP S.A., Historia powstanie Unii Europejskiej

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Film o historii powstania Unii Europejskiej.

Integracja z problemami

Proces integracji nie był pozbawiony problemów. **Francja obawiała się zrównania w prawach Niemiec z pozostałymi państwami.** Kiedy jednak sukcesem zakończyły się negocjacje z RFN i podpisano dwustronny układ, uznała, że dalsze integrowanie nie jest jej potrzebne. Kolejny problem dla niektórych państw stanowiły **wpływy amerykańskie.** W pewnym sensie ich pasem transmisyjnym była Wielka Brytania. Zdarzało się także, że rządy niektórych państw podejmowały decyzję o wejściu w struktury europejskie, natomiast mieszkańcy taką możliwość odrzucali w referendum. Tak było w Norwegii. Z kolei Turcja rozpoczęła starania o wejście do struktur europejskich już w roku 1963. Została wówczas państwem stowarzyszonym. Oficjalny wniosek o wejście został złożony w 1986 roku, ale ze względu na **łamanie praw człowieka**, problem Kurdów, różnice kulturowe, religijne, a także brak możliwości dostosowania systemu prawnego do wymogów europejskich Turcja nadal pozostaje poza Unią. Nie bez znaczenia jest też fakt, że tylko niewielka część Turcji leży na kontynencie europejskim.

KBWE

Warto zauważyć, że z inicjatywy zwolenników integracji podejmowane były przedsięwzięcia, które miały służyć współpracy także między państwami, które nie weszły do EWG czy EWWiS. 30 lipca 1975 roku obradowała w Helsinkach Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (w 1995 roku została przekształcona w **Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie**). W jej obradach wzięły udział: USA, Kanada i prawie wszystkie państwa europejskie. Nie pojawili się jedynie przedstawiciele Albanii. Podjęto próbę porozumienia pomiędzy państwami o różnych systemach politycznych. Obecni zadeklarowali chęć pokojowego współistnienia, wyrzeczenia się siły w kontaktach międzynarodowych, nienaruszalność integracji terytorialnej. Deklarowali pokojowe rozwiązywanie konfliktów i brak ingerencji w wewnętrzne problemy państw. Najważniejszym jednak postanowieniem była deklaracja o przestrzeganiu praw człowieka.

Dalsza droga ku jedności

W lipcu 1987 roku wszedł w życie Jednolity Akt Europejski, który precyzyjnie określił cele, do których dążą państwa europejskie, poszerzył zakres współpracy, np. w dziedzinie polityki, ochrony środowiska, badań naukowych. Ustanowił Radę Europejską oraz poszerzył kompetencje parlamentu.

[Jesień Narodów](#) doprowadziła do rozpadu sowieckiej strefy wpływów i tym samym umożliwiła przystąpienie do procesu integracji krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Zanim jednak do tego doszło, opracowano w **Maastricht** na szczycie EWG traktat, który wprowadził nazwę '**Unia Europejska**' oraz ustalił szczegółowe zasady, na podstawie których Unia miała funkcjonować. Jego podpisanie nastąpiło 7 lutego 1992 roku.

“ Traktat z Maastricht, 10 grudnia 1991 roku - fragmenty

Artykuł A

Niniejszym traktatem Wysokie Umawiające się Strony ustanawiają pomiędzy sobą Unię Europejską zwaną dalej Unią. Niniejszy Traktat stanowi nowy etap w procesie tworzenia ściślejszego związku pomiędzy narodami Europy, w którym decyzje podejmowane są na szczeblu jak najbliższym obywatelowi. Unia będzie tworzona w oparciu o Wspólnoty Europejskie, uzupełnione kierunkami działania i formami współpracy ustanowionymi niniejszym Traktatem. Jej zadaniem jest organizacja, w sposób spójny i solidarny, stosunków między państwami członkowskimi i pomiędzy narodami.

Artykuł B

Unia stawia sobie następujące cele:

- I. Popieranie zrównoważonego i trwałego postępu gospodarczo-społecznego, w szczególności poprzez stworzenie obszaru pozbawionego wewnętrznymi granicami, wzmacnianie spójności ekonomicznej i społecznej, ustanowienie unii gospodarczo-walutowej, docelowo z jedną walutą, zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu.
- II. Potwierdzenie swojej tożsamości na arenie międzynarodowej, w szczególności poprzez realizację wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, włącznie z docelowym sformułowaniem wspólnej polityki obronnej, która mogłaby prowadzić z czasem do wspólnej obrony;
- III. Wzmacnianie ochrony praw i interesów obywateli państw członkowskich poprzez wprowadzenie obywatelstwa Unii;
- IV. Rozwijanie bliskiej współpracy w zakresie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych [...]

Artykuł F

1. Unia respektuje tożsamość narodową państw członkowskich, których systemy rządów opierają się na zasadach demokracji.
2. Unia respektuje podstawowe prawa zagwarantowane w Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności podpisanej w Rzymie 4 listopada 1950 r. i prawa wynikające z tradycji konstytucyjnych wspólnych dla państw członkowskich jako ogólne zasady prawa Wspólnoty.

Źródło: *Traktat z Maastricht, 10 grudnia 1991 roku - fragmenty.*, dostępny w internecie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=LEGISSUM:xy0026>.

Polecenie 5

Wymień pięć ustaleń traktatu z Maastricht.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 6

Znajdź w różnych źródłach informację, kto reprezentował Niemcy, Francję i Wielką Brytanię podczas spotkania w Maastricht.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Należy pamiętać, że nadal istniały Wspólnoty Europejskie, czyli EWG, EWWiS i Euratom. Dopiero traktat lizboński w 2009 roku doprowadził do ich likwidacji, natomiast Unii Europejskiej nadał osobowość prawną.

Kolejne kroki integracji

Ćwiczenie 2

Dopasuj nazwy wymienionych poniżej filarów we właściwe miejsca w tabeli.

1.	2.	3.
Unia celna i rynek wewnętrzny	Przestrzeganie wspólnych wartości	Zwalczanie narkomanii i handlu narkotykami
Polityka rolna	podniesienie bezpieczeństwa Unii i jej państw członkowskich	Walka z przestępczością międzynarodową
Polityka strukturalna	Utrzymanie pokoju na świecie	Współpraca policji w zakresie zwalczania przestępczości pospolitej
Transport	Umocnienie bezpieczeństwa międzynarodowego	Współpraca sądowa w sprawach cywilnych, karnych i celnych
Przemysł	Współpraca międzynarodowa	Zwalczanie terroryzmu
Rozwój regionalny	Promowanie demokracji i praworządności	Regulowanie zasad wjazdu na teren UE i ochrona granic zewnętrznych Unii
Polityka handlowa	Przestrzeganie praw człowieka i swobód fundamentalnych	Polityka imigracyjna
Ochrona środowiska		Kwestie podejmowania pracy przez obywateli spoza Unii
Edukacja, kultura		Polityka azylowa
Nauka i postęp techniczny		
Ochrona zdrowia		
Ochrona konsumenta		
Polityka socjalna		

1.	2.	3.
Obywatelstwo Unii		

Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa

Wspólnoty Europejskie (wspólna polityka ekonomiczna)

Współpraca w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

W lutym 2001 roku podpisano w Nicei traktat, który przygotował Unię na przyjęcie nowych członków. Doszło do zreformowania struktur unijnych. Między innymi ustalono maksymalną liczbę deputowanych Parlamentu Europejskiego, a także zwiększono jego kompetencje. Każdy kraj po rozszerzeniu Unii miał mieć prawo do jednego komisarza.

W 2004 roku do Unii Europejskiej wstąpiło 10 państw: Cypr, Czechy, Estonia, Łotwa, Litwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia, Węgry i było to największe rozszerzenie Unii. W 2007 roku członkami Unii stały się Bułgaria i Rumunia, natomiast w lipcu 2013 roku – Chorwacja.

Schengen

Istotnym elementem integracji było podpisanie tzw. **układu z Schengen**. Odbyło się to 14 czerwca 1985 roku. Porozumienie dotyczy stopniowego znoszenia kontroli granicznej i ścisłej współpracy policyjnej. Obywatele krajów, których dotyczy układ, mogą się poruszać w strefie Schengen bez paszportów. W 2021 roku do strefy należały 26 krajów Unii i 4 państwa spoza UE. Polska przystąpiła do strefy Schengen, 21 grudnia 2007 roku.

Polecenie 7

Napisz, jaką różnicę dostrzegasz w sposobie kontroli granicznej w UE, biorąc pod uwagę czasy PRL i obecne.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Euro

Większość krajów Unii Europejskiej zobowiązała się do przyjęcia wspólnej waluty. Wejście do strefy euro uzależnione jest od spełnienia określonych warunków ekonomicznych, toteż do 2021 roku na korzystanie z euro zdecydowało się 19 z 27 państw. Jako pierwsze przyjęły ją Austria, Belgia, Finlandia, Francja, Hiszpania, Holandia/Niderlandy, Irlandia, Luksemburg, Niemcy, Portugalia i Włochy. Banknoty euro pojawiły się w obiegu w 2002 roku, natomiast euro jako waluta funkcjonująca w rozliczeniach bezgotówkowych zostało wprowadzone w 1999 roku.

Ćwiczenie 3

Banknoty i awers każdej monety wyglądają tak samo. Wskaż, co znajduje się na rewersach.

zawsze bohaterowie narodowi krajów członkowskich

zawsze symbole poszczególnych krajów

zawsze godła krajów członkowskich

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polska droga do NATO

Polsce podobnie jak krajom Europy Środkowej wejście w struktury unijne umożliwiły zmiany związane z rozpadem sowieckiej strefy wpływów, a co się z tym wiąże

– **likwidacja Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej i Układu Warszawskiego.**

Na podstawie natomiast umowy podpisanej w Moskwie 22 maja 1992 roku, między Borysem Jelcynem a Lechem Wałęsą, doszło do **wycofania wojsk sowieckich z Polski.**

Polska rozpoczęła przygotowania do procesu integracji gospodarczej i militarnej z Zachodem. Pierwszym etapem było uczestnictwo w NATO. Zakładano bowiem, że tylko to zagwarantuje Polsce bezpieczeństwo i utrzymanie niepodległego państwa.

Na pewno pomocne w naszych staraniach były zabiegi Jana Nowaka-Jeziorańskiego (dyrektora Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa w latach 1951–1975) i Zbigniewa Brzezińskiego (doradcy do spraw bezpieczeństwa amerykańskiego prezydenta Jimmy'ego Cartera).

Pierwsza wizyta przedstawiciela NATO (samego sekretarza generalnego Manfreda Wörnera) w Polsce odbyła się w marcu 1992 roku. Polsce dano wówczas przyzwolenie na podjęcie starań o włączenie do paktu północnoatlantyckiego. W kwietniu 1992 roku Polska – podobnie jak inne kraje Europy Środkowo-Wschodniej – była obecna na posiedzeniu Komitetu Wojskowego NATO. Kraj reprezentowali minister obrony i szef sztabu. Zanim jednak Polska weszła w struktury paktu, uczestniczyła w programie Partnerstwo dla Pokoju. Program został ogłoszony w styczniu 1994 roku i zakładał wspólne ćwiczenia wojskowe członków i oczekujących na przyjęcie, udział w operacjach pokojowych i humanitarnych oraz konsultacje dotyczące ewentualnego zagrożenia. W lutym 1994 roku podpisany został przez polskiego premiera dokument ramowy Partnerstwa dla Pokoju, a w maju akt już bezpośrednio dotyczący Polski. **W lutym 1995 roku Izba Reprezentantów Kongresu USA przyjęła akt pozwalający na rozszerzenie NATO o Czechy, Polskę, Słowację i Węgry.** Ostatecznie Słowacja wstąpiła do NATO w 2004 r.

Wejście do NATO wymagało przeprowadzenia wielu reform: Polska musiała m.in. ustanowić cywilną kontrolę nad armią. Pierwszy cywilny minister obrony narodowej został powołany w grudniu 1991 roku. Nie był to jednak koniec zmian.

6 Dywizja Powietrznodesantowa

Źródło: Janusz Magnuski, domena publiczna.

Ćwiczenie 4

Wskaż reformy, które należało przeprowadzić w związku z planami wejścia Polski do NATO.

- Wymiana całej starej kadry oficerskiej.
- Przystosowanie struktur armii do nowych zadań.
- Budowa nowych obiektów wojskowych i likwidacja wszystkich dotychczasowych.
- Wyszkolenie według nowych procedur oficerów i żołnierzy.
- Zmiany w budżecie uwzględniające modernizację armii.
- Wymiana sprzętu wojskowego.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Formalne przystąpienie Polski do NATO nastąpiło 12 marca 1999 roku. Wówczas to minister spraw zagranicznych Polski Bronisław Geremek przekazał sekretarzowi stanu USA Madeleine Albright [czyt.: madelejn olbrajt] akt przystąpienia. Ceremonia odbyła się w Independence [czyt.: intependens].

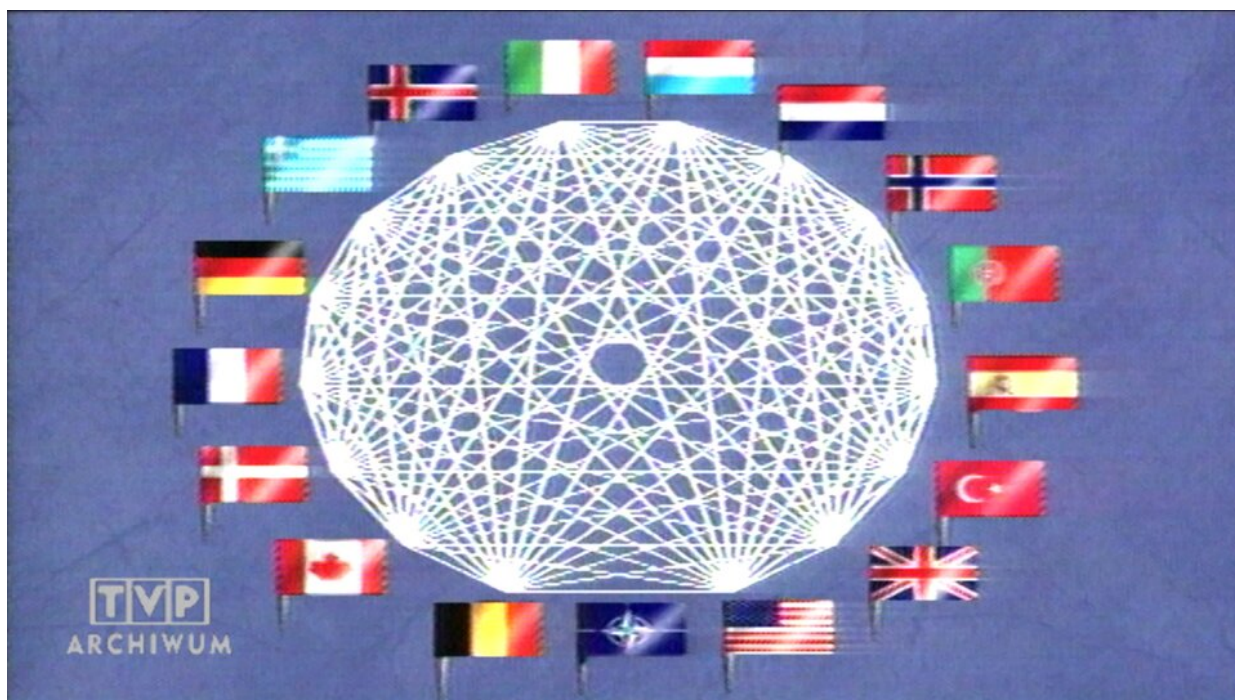

Szczyt NATO w Waszyngtonie (1999 r.). Po raz pierwszy wzięła w nim udział Polska

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Z Archiwum TVP

Polscy politycy tuż po odzyskaniu niepodległości w 1989 r. rozpoczęli starania o przyjęcie w struktury Paktu Północnoatlantyckiego. Udało się dziesięć lat później. W całej Polsce świętowano tę historyczną chwilę.

Film dostępny pod adresem </preview/resource/R1aBovyIP9Kpp>

Film o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

Źródło: TVP S.A., domena publiczna.

Film o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

Film dostępny pod adresem </preview/resource/RPOFGk52B3wK8>

Film o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

Źródło: TVP S.A., domena publiczna.

Film o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

Ćwiczenie 5

Wskaż zdania, które odnoszą się do politycznej przeszłości Bronisława Geremka, związanej z działalnością w polskiej opozycji demokratycznej.

brał udział w rozmowach Okrągłego Stołu

był adwokatem, który reprezentował w sądzie poszkodowanych działaczy Solidarności

był członkiem Komisji Ekspertów przy Międzyzakładowym Komitecie Strajkowym w Gdańsku

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Droga do Unii Europejskiej

Droga do Unii Europejskiej okazała się dla Polski dłuższa niż starania o wejście do NATO. Już we wrześniu 1988 r. Polska nawiązała stosunki dyplomatyczne ze Wspólnotami, czego skutkiem było podpisanie 19 września 1988 r. umowy z EWG.

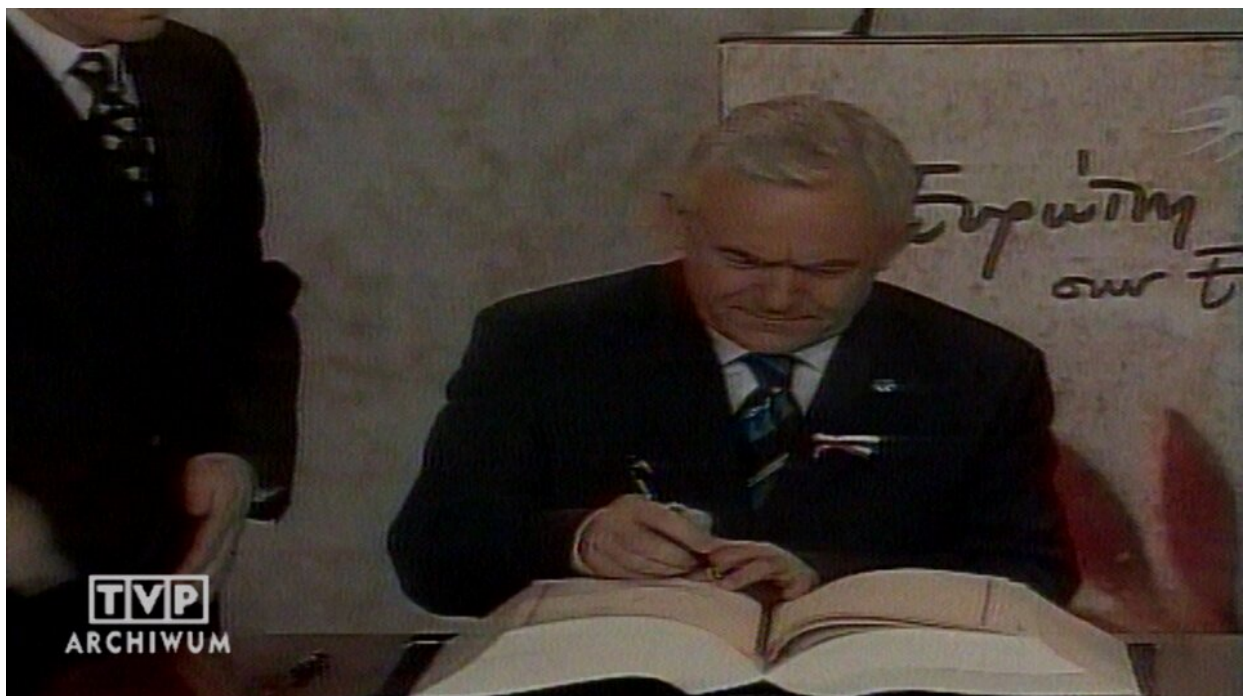
We wrześniu 1989 roku podpisana została umowa dotycząca współpracy, niemniej oficjalny wniosek akcesyjny złożono 8 kwietnia 1994 roku. Polska musiała zreformować swój system ekonomiczny i dostosować prawo do wymogów Unii Europejskiej. Po trzech latach uzyskano pozytywną opinię Komisji Europejskiej na temat stanu przygotowań, a **od marca 1999 roku rozpoczął się proces negocjacyjny**. Rząd polski i znaczna część społeczeństwa wiązała z UE nadzieję na zwiększenie bezpieczeństwa ekonomicznego i politycznego kraju, a także 'przyspieszenie cywilizacyjne'. Ze strony państw członkowskich Unii pojawiały się obawy związane z wysokimi kosztami przyjęcia nowych państw i tym samym obniżeniem się poziomu życia obywateli Unii. Obawy dotyczyły też umiejętności dostosowania się państw kandydujących do systemu prawnego Europy. Nie bez znaczenia była perspektywa pojawienia się nowych osób na europejskim rynku pracy.

Proces negocjacyjny trwał od 1998 do 2002 r. i składał się z **5 etapów**:

- przeglądu ustawodawstwa pod kątem zgodności z prawem unijnym,
- formułowania stanowisk negocjacyjnych przez obie strony, czyli Polskę i UE,
- toczenia negocjacji w tzw. obszarach roboczych,
- rozmów dotyczących treści traktatu akcesyjnego,
- ratyfikacji traktatu akcesyjnego przez Polskę i UE.

Z Archiwum TVP

Polska droga do Unii Europejskiej

Film dostępny pod adresem </preview/resource/RKfKdWluJJA7s>

Film o polskiej drodze do Unii Europejskiej.

Polecenie 8

Wymień trudności, które pojawiły się w czasie negocjacji.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Proces zakończono 13 grudnia 2002 roku na szczycie unijnym w Kopenhadze. Wśród negocjatorów należy wymienić Jacka Saryusza-Wolskiego i Danutę Hübner [czyt.: hubna], choć też trzeba pamiętać, że w negocjacje zaangażowanych było bardzo wiele osób: urzędników, prawników, polityków. W celu koordynowania ich działań powołano już w 1996 roku Urząd Komitetu Integracji Europejskiej. Traktat akcesyjny został podpisany przez rząd polski 16 kwietnia 2003 roku w Atenach. 17 kwietnia Sejm RP zdecydował, że zgodę na ratyfikację podejmie naród w referendum ogólnokrajowym.

Polecenie 9

Czy zgodnie z polskim ustawodawstwem musiało się odbyć referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej? Uzasadnij odpowiedź.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Referendum odbyło się 7–8 czerwca 2003 roku. Polakom postawiono pytanie: 'Czy wyraża Pani/Pan zgodę na przystąpienie Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej?'. Przed referendum rozpoczęła się kampania prowadzona przez zwolenników i przeciwników przystąpienia Polski do Unii.

Polecenie 10

Dowiedz się, w jaki sposób starano się przekonać Polaków do głosowania w referendum za lub przeciw wejściu do UE.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Ważność referendum została potwierdzona przez Sąd Najwyższy, w związku z tym 23 lipca prezydent Aleksander Kwaśniewski ratyfikował traktat. 1 maja 2004 roku Polska stała się członkiem Unii.

Z Archiwum TVP

Film dostępny pod adresem </preview/resource/R14nt0CCw9nQP>

Uroczystość przystąpienia Polski do Unii Europejskiej

Źródło: TVP S.A, domena publiczna.

Film o uroczystości przystąpienia Polski do Unii Europejskiej

---

Politycy polscy zaczęli obejmować ważne stanowiska w UE:

- **Jerzy Buzek** w latach 2009–2012 był przewodniczącym Parlamentu Europejskiego.

- 1 lipca 2011 Polska objęła **przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej** i sprawowała je przez pół roku.
- **Donald Tusk** w latach 2014-2019 pełnił funkcję przewodniczącego Rady Europejskiej.
- **Elżbieta Bieńkowska** w latach 2014-2019 pełniła urząd komisarza Komisji Europejskiej ds. rynku wewnętrznego i usług, przemysłu, przedsiębiorczości oraz małych i średnich przedsiębiorstw.
- **Janusz Wojciechowski** w latach 2019-2024 powołany został na urząd komisarza ds. rolnictwa.

“ Logo polskiej prezydencji w UE

Sześć połączonych ze sobą kolorowych strzałek, które przypominają trzymające się za ręce postacie, i flaga Polski, taka jak w legendarnym napisie 'Solidarność' – to logo polskiej prezydencji, które we wtorek zaprezentował premier Donald Tusk. Logotyp przygotował autor znaku 'Solidarność' Jerzy Janiszewski. Skierowane w górę i stykające się ze sobą strzałki są w kolorze żółtym, czarnym, zielonym, granatowym, pomarańczowym i czerwonym. Przy ostatniej znajduje się biało-czerwona flaga. W prawym dolnym rogu znajduje się napis PL2011.eu.

– Z reguły tak jest z różnymi symbolami imprez, wydarzeń, że niektórym się podobają, niektórym się nie podobają, dlatego prosiłbym także o odrobinę ciepła do tego projektu – mówił szef rządu na konferencji prasowej.

Przekonywał, że logo wyraża istotę tego, co w Polsce się stało przez ostatnie 20 lat. Podkreślił, że dziedzictwo Solidarności powinno znaleźć wyraz w naszych działaniach i priorytetach podczas prezydencji.

– To co, jak sądzimy udało się pokazać panu Jurkowi Janiszewskiemu, to pokazanie też, że Solidarność stała się fundamentem innego sukcesu, że Polska jest znana z tego, że idzie do przodu, że jest energetyczna, że umiemy wygrywać, że nie boimy się zupełnie nowych wyzwań – mówił Tusk.

Logo polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej

Źródło: *Logo polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej*, dostępny w internecie: <https://www.eukn.eu/eu-presidencies/polish-eu-presidency/> [dostęp 18.08.2021], Materiał wykorzystany na podstawie art. 29 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (prawo cytatu).

Polecenie 11

Przeczytaj tekst. Napisz, czy przekonuje cię zawarta w niej interpretacja symbolów logo. W odpowiedzi wyjaśnij, jak inaczej można odczytać jego symbolikę.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 12

Przedstaw w dowolnej formie swój projekt logo polskiej prezydencji w UE.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Zamiast podsumowania

Ćwiczenie 6

Uzupełnij tekst – wybierz znajdujące się pod nim wyrażenia.

Za początek integracji europejskiej uznaje się powstanie . Inicjatorem tej organizacji, z której wywodzi się dzisiejsza Unia Europejska, był francuski minister Robert . Niemcom ten traktat dawał możliwość powrotu do międzynarodowej polityki, a także szansę na pojednanie z niedawnymi wrogami. Do podpisania traktatu doszło w Paryżu 18 kwietnia roku. Sygnatariuszami traktatu było 6 państw . Do nich wkrótce przyłączyły się następne kraje Europy Zachodniej. W 1970 roku rozpoczęto negocjacje z . Uwieńczeniem starań powyższych państw było podpisanie traktatów akcesyjnych. Kolejnym etapem był proces ratyfikacji w krajach kandydackich. Zakończył się sukcesem z wyjątkiem . Większość społeczeństwa tego kraju opowiedziała się przeciw udziałowi we Wspólnotach. Kolejna akcesja odbyła się w roku. Wówczas do Wspólnot dołączyła , stając się dziesiątym członkiem. W trzeciej fazie rozszerzenia do Wspólnot po długich i żmudnych negocjacjach dołączyły . Traktat akcesyjny podpisano w 1986 roku. Państwa te zyskały pełny status państwa członkowskiego. Kolejne powiększenie Wspólnot, które wcześniej stały się Unią Europejską, nastąpiło w roku. Wówczas do tego związku przystąpiły . Po raz kolejny negocjacje prowadzono z Norwegią, jednak ponownie Norwegowie odrzucili tę możliwość. 1 maja do Unii dołączyło następnych dziesięć państw. Kolejne rozszerzenia miały miejsce w 2007 roku. Wówczas członkami Unii stały się . Obecnie do Unii należy państw. Ostatni akces odbył się w roku.

2013

Austria, Szwecja i Finlandia

Hiszpania i Portugalia

27

EWWiS

1981

Schuman

Danią, Norwegią, Wielką Brytanią

1995

Grecja

1951

Belgia, Francja, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Włochy

2004

Norwegii

Bułgaria i Rumunia

Ćwiczenie 7

Każdy kraj ma swoich eurosceptyków i euroentuzjastów. Podaj argumenty polskich przedstawicieli obu grup. Do której z nich należysz? Wyjaśnij, dlaczego. Szukając argumentów za i przeciw UE, weź pod uwagę:

- obawy przed utratą suwerenności i tożsamości narodowej,
- lęk przed 'wykupieniem Polski przez obcy kapitał',
- obawy Kościoła przestrzegającego przed 'zgubną moralnością' zlaicyzowanego społeczeństwa Zachodu,
- dofinansowanie polskiego rolnictwa przez UE,
- otwarcie europejskiego rynku pracy dla polskich obywateli.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Co potrafię?

Potrafię wskazać na mapie państwa UE.

Co wiem?

Wiem, kiedy podpisano traktat z Maastricht.

Co rozumiem?

Rozumiem, dlaczego idea integracji sprzyja zachowaniu pokoju między państwami Europy.